

2014 "Rich society, competitive economy, effective state"]. <http://municipal.gov.ua/articles/show/article/54>

"Richnyi zvit pro vykonannya Derzhavnoho biudzhetu Ukrainy za 2010-2015 rr." [Annual report on the implementation of the State budget of Ukraine for 2010-2015]. <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>

"Tsyny" [Prices]. Ekonomichna statystyka. http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/cit.htm

"Valovyi vnutrishnii produkt" [Gross domestic product]. http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/vvp/vvp_ric/vvp_u.htm

"Zminadefiatoravalovohovnutrishnyohoproduktuza2015r." [The change in the deflator of gross domestic product in 2015]. http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2015/vvp/def_vvp/def_2015_u_n.htm

УДК 336.02

ФОРМУВАННЯ ІМПЕРАТИВІВ КОНЦЕПТУ ФІНАНСОВОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

© 2016 РЕКОВА Н. Ю., ЧИСТЮХІНА Ю. А.

УДК 336.02

Рекова Н. Ю., Чистюхіна Ю. А. Формування імперативів концепту фінансової децентралізації в Україні

Метою статті є обґрунтування імперативів фінансової децентралізації України з огляду на детермінанти її сучасного політико-економічного розвитку. Для детермінантів економічного розвитку України, враховуючи її сучасний економіко-політичний стан, доцільним бачиться застосування імперативів концепту фінансової децентралізації першого покоління із урахуванням положень теорії фінансової децентралізації, що спрямовані на економічне зростання держави через інституційні засади. Доведено, що для України в умовах децентралізації влади необхідним є поєднання зусиль, спрямованих на: досягнення макроекономічної стабілізації; владнання політичних та етнічних міжрегіональних конфліктів; підвищення рівня компетенцій державних чиновників; зниження ризику корупції й опортуністичної поведінки на різних рівнях влади при збереженні контролю над державними витратами і міжбюджетними трансфертами; підвищення відповідальності органів місцевого самоврядування за розвиток територіальних утворень. Успішне здійснення фінансової децентралізації в Україні вимагає наявності комплексної інституційної основи, що має стати перспективою подальших досліджень.

Ключові слова: імперативи, концепт, фінансова децентралізація, економічне зростання, інституційне забезпечення.

Рис.: 1. **Бібл.:** 22.

Рекова Наталія Юріївна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки підприємства, Донбаська державна машинобудівна академія (вул. Академічна, 72, Краматорськ, Донецька обл., 84313, Україна)

E-mail: nata-rekova@ya.ru

Чистюхіна Юлія Андріївна – аспірантка, Донбаська державна машинобудівна академія (вул. Академічна, 72, Краматорськ, Донецька обл., 84313, Україна)

E-mail: snezhana_pipko@mail.ru

УДК 336.02

UDC 336.02

Рекова Н. Ю., Чистюхіна Ю. А. Формирование императивов концепта финансовой децентрализации в Украине

Целью статьи является обоснование императивов финансовой децентрализации Украины, учитывая детерминанты ее современного политико-экономического развития. Для детерминантов экономического развития Украины, учитывая ее современное экономико-политическое состояние, целесообразным видится применение императивов концепта финансовой децентрализации первого поколения с учетом положений теории финансовой децентрализации, направленных на экономический рост государства через институциональные основы. Доказано, что для Украины в условиях децентрализации власти необходимо объединение усилий, направленных на: достижение макроекономической стабилизации; разрешение политических и этнических межрегиональных конфликтов; повышение уровня компетенций государственных чиновников; снижение риска коррупции и опортунистического поведения на различных уровнях власти при сохранении контроля над государственными расходами и межбюджетными трансфертами; повышение ответственности органов местного самоуправления за развитие территориальных образований. Успешное осуществление финансовой децентрализации в Украине требует наличия комплексной институциональной основы, которая должна стать перспективой дальнейших исследований.

Ключевые слова: императивы, концепт, финансовая децентрализация, экономический рост, институциональное обеспечение.

Рис.: 1. **Библ.:** 22.

Рекова Наталья Юрьевна – доктор экономических наук, профессор, профессор кафедры экономики предприятия, Донбасская государственная машиностроительная академия (ул. Академическая, 72, Краматорск, Донецкая обл., 84313, Украина)

E-mail: nata-rekova@ya.ru

Чистюхина Юлия Андреевна – аспирантка, Донбасская государственная машиностроительная академия (ул. Академическая, 72, Краматорск, Донецкая обл., 84313, Украина)

E-mail: snezhana_pipko@mail.ru

Rekova N. Yu., Chystyuhyna Yu. A. The Formations of Imperatives of the Concept of Fiscal Decentralization in Ukraine

The article is concerned with substantiation of imperatives of the fiscal decentralization in Ukraine, taking into consideration determinants of its contemporary politico-economic development. For determinants of the economic development of Ukraine, given its current economic and political situation, it appears practicable to apply imperatives of concept of the fiscal decentralization of the first generation, taking account of the provisions of theories of the fiscal decentralization, aimed at economic growth of the State through the institutional framework. It has been proven that for Ukraine in the context of decentralization of power is necessary to unite the efforts aimed at: achieving the macroeconomic stabilization; resolving the political and ethnic inter-regional conflicts; raising the level of competence of the public officials; reducing the risk of corruption and opportunistic conduct at various levels of Government while maintaining control over the State expenditures and inter-budgetary transfers; enhancing the responsibility of the local self-government bodies for the development of territorial entities. The successful implementation of the fiscal decentralization in Ukraine requires a comprehensive institutional framework which should be the prospect for further research.

Keywords: imperatives, concept, fiscal decentralization, economic growth, institutional support.

Fig.: 1. **Bibl.:** 22.

Rekova Natalia Yu. – D. Sc. (Economics), Professor, Professor of the Department of Business Economy, Donbass State Academy of Machine Building (72 Akademichna Str., Kramatorsk, Donetsk region, 84313, Ukraine)

E-mail: nata-rekova@ya.ru

Chystyuhyna Yulia A. – Postgraduate Student, Donbass State Academy of Machine Building (72 Akademichna Str., Kramatorsk, Donetsk region, 84313, Ukraine)

E-mail: snezhana_pipko@mail.ru

В останні десятиріччя серед фахівців спостерігається зростаючий інтерес до фіскальної децентралізації як інструменту сприяння економічному зростанню держави. Один із засновників теорії фіскальної децентралізації, Ч. Тібу, висував основні економічні аргументи на користь фіскальної децентралізації: децентралізація має підвищити економічну ефективність у зв'язку з більшою обізнаністю органів місцевої влади про потреби відповідних територіальних громад; наявність певної конкуренції між регіонами у вигляді надання громадських послуг і мобільності населення забезпечуватиме узгодження переваг між територіальними громадами та органами місцевого самоврядування [1]. Разом з тим, формування концептуальних засад фіскальної децентралізації, що уможливили б дієвий вплив на економічне зростання держави, і дотепер є предметом наукових дискусій. Складність вирішення цієї проблеми полягає у вихідних умовах, таких як державний устрій, рівень розвитку країни, наявний ступень централізації та компетенції щодо його зниження. Існує думка дослідників [2], що фіскальна децентралізація негативно корелює з економічним зростанням у країнах, що розвиваються, але не має ніякого негативного впливу в розвинених країнах. Проте, на наш погляд, даний висновок обумовлений макроекономічною нестабільністю, усталеним багаторічним досвідом централізованих владних повноважень, наявністю слабких правових систем децентралізації влади, відсутністю прозорості і чіткого розподілу повноважень між різними рівнями влади країн, що розвиваються. Для України, яка у 2014 р. обрала активну позицію децентралізації влади та бюджетно-податкової децентралізації тощо, завдання зі створення дієвого концепту фіскальної децентралізації, розширення власних джерел доходів територіальних громад, визначення складу їх видатків, формування системи міжбюджетних трансфертів набувають особливої актуальності.

Дослідженню засад фінансової децентралізації, удосконаленню підходів до її реалізації присвячено чимало наукових праць у світовій науці. Серед закордонних учених означеними проблемами в останні п'ять років займаються Altunbas Y. та Thornton J. [3], Baldersheim H. [4], Baskaran T., Feld L. P., Schnellenbach J. [5], Buehn A., Lessman C., Markwardt G. [6], Dell'Anno R., Teobaldelli D. [7], Gemmel N., Kneller R., Sanz I. [8], Ligthart J. E., van Oudheusden P. [9], Sow M. [10] та ін. Не менш популярною є проблема дослідження фінансової децентралізації в працях вітчизняних вчених. Ґрунтовне викладення матеріалу міститься у працях Єфремова Д. П. [11], Кічурчак М. В. [12], Руденко І. В. [13] та ін. Втім, праці закордонних учених не враховують особливостей перебігу процесів децентралізації в умовах вітчизняного адміністративно-територіального устрою, політичної ситуації, макроекономічного стану, а для української науки тема дослідження є відносно новою та потребує подальшого розвитку.

Публікація містить результати досліджень, проведених при грантовій підтримці Державного фонду фундаментальних досліджень, за конкурсним проектом Ф71-71/2016.

Метою статті є обґрунтування імперативів фіскальної децентралізації України з огляду на детермінанти її сучасного політико-економічного розвитку.

Концептуальні підходи до фіскальної децентралізації широко аналізуються у праці В. Оутса [14], де автором виокремлюються два основні напрямки: теорії першого і другого покоління.

Внески першого покоління концепцій фінансової децентралізації пов'язані з теоріями суспільного добробуту, що містяться у працях П. Самуельсона [15], К. Ерроу [16] і Р. Масгрейва [17]. Науковцями даного покоління вважається, що центральний уряд має грати провідну роль в макроекономічній політиці стабілізації, перерозподілі доходів і наданні національних суспільних благ, у той час як органи місцевого самоврядування мають забезпечити потреби територіальних громад. При цьому центральний уряд виконує контроль і балансування надання місцевих суспільних благ. На думку прихильників даного напрямку, це сприяє більш високій ефективності державного управління, забезпечує більшу прозорість і, в кінцевому рахунку, економічне зростання. Аргументами на користь застосування теорій суспільного добробуту є таке:

- ✦ більша обізнаність органів місцевого самоврядування в потребах регіонального розвитку при збереженні державного централізованого контролю вважається особливою важливою в країнах з низьким рівнем доходів або тих, що розвиваються, де за відсутності ринкових можливостей вразливі групи населення значною мірою залежать від дій держави для їх виживання;
- ✦ децентралізовані витрати можуть привести до підвищення ефективності споживання, оскільки потреби різні на кожній території та державні ресурси можуть бути збережені шляхом диверсифікації витрат урядів відповідно до місцевих вимог;
- ✦ мобільність населення створює передумови конкуренції між органами місцевої влади у наданні громадських послуг. Означене змушує уряди зосередитися на ефективному виробництві суспільних товарів і послуг.

Теорія другого покоління, за В. Оутсом [14], включає в себе ряд наукових течій у галузі економіки і політології. Основні вклади в теорію децентралізації зосередилися на міжбюджетних відносинах, інформаційних проблемах між різними рівнями влади, проблемах морального, політичного та етнічного характеру територіальних утворень. Дослідники [18; 19] вважають, що належним чином структуровані міжбюджетні механізми можуть створити достатні стимули субнаціональних урядів для сприяння розвитку регіонів. Можна погодитися і з тим, що у випадку, коли центральний уряд є джерелом неефективної політики, за широких повноважень органи місцевого самоврядування можуть поліпшити розподіл ресурсів, сприяти розвитку регіонального ринку, що, тим самим, буде сприяти економічному зростанню держави в цілому. Прихильники цього підходу роблять акцент на активному застосуванні

механізмів міжбюджетних трансфертів (у закордонних джерелах такий підхід отримав назву «рейдерство фіскальних громад»).

Разом з тим, щодо теорії другого покоління можна висунути такі контраргументи:

- ✦ центральному уряду складно здійснити макроекономічну стабілізацію в децентралізованих утвореннях;
- ✦ рівень компетенцій державних чиновників слабкіше в країнах з низьким рівнем доходу, у країнах, що розвиваються, і країнах з перехідною економікою, тому розподіл міжбюджетних потоків вразливий до впливу ризику корупції й опортуністичної поведінки на різних рівнях влади;
- ✦ широка фіскальна децентралізація може і посилити регіональну нерівність на шкоду загальному економічному зростанню.

Дж. Родден [20] розширив ці ідеї, вказуючи, що процес децентралізації фіскальної політики має бути більш ефективним, ніж децентралізація на основі трансфертів, що також може призвести до хибних її форм.

Маємо погодитися з думкою вітчизняних дослідників щодо наслідків широкої фіскальної автономії регіонів: «слід враховувати також і те, що в умовах високого ступеня автономії регіонів всередині країни буде спостерігатися зниження результативності грошово-кредитної, валютно-курсової політики і макрофінансових заходів стабілізаційного характеру, що несе додаткові загрози в умовах всеосяжної економічної кризи» [11, с. 84]. Таким чином, розширення фіскальних повноважень органів місцевого самоврядування бачиться доцільним лише за умов макроекономічної та політичної стабільності.

У цілому, у науковій літературі з огляду на зв'язок між фіскальною децентралізацією та економічним зростанням можна виокремити два протилежні погляди: ті, що, як правило, виділяють позитивні зв'язки між обома факторами, і ті, що ґрунтуються на негативних аспектах.

Якщо позитивний вплив фіскальної децентралізації на економічний розвиток обґрунтовується, переважно, теоріями першого покоління, то негативні моменти пов'язані з теоріями другого покоління, в основному, відносно країн, що розвиваються. На наше переконання, створення дієвого інституційного середовища фіскальної децентралізації дозволить подолати деструктивні зміни економіки в результаті набуття регіонами України автономії у фіскальній політиці.

Тому для детермінантів економічного розвитку України, враховуючи її сучасний економіко-політичний стан, доцільним бачиться застосування імперативів концепту фіскальної децентралізації першого покоління з урахуванням положень теорій фіскальної децентралізації, що спрямовані на економічне зростання держави. Дані концепції мають за мету інституційні аспекти досягнення економічної вигоди, а не більш традиційної мети децентралізації – забезпечення кращих умов для етнічних, релігійних, культурних та історичних розбіжностей усередині національних держав [21]. У течії даної групи слід віднести прихильників інституціоналізму, які

вказують, що успіх децентралізації є наслідком не тільки побудови самої моделі децентралізації, а й створення сильних ефективних інститутів на всіх урядових рівнях [22]. Фінансова децентралізація в цьому випадку розглядається як засіб підвищення демократичної участі в процесі прийняття рішень, що сприяє розвитку більшої прозорості дій влади. Означене пояснює, чому фіскальна децентралізація в розвинених країнах має кращі результати, ніж у країнах, що розвиваються.

Для України в умовах децентралізації влади необхідним є поєднання зусиль, спрямованих на досягнення макроекономічної стабілізації, владнання політичних та етнічних міжрегіональних конфліктів, підвищення рівня компетенцій державних чиновників, зниження ризику корупції та опортуністичної поведінки на різних рівнях влади при збереженні контролю над державними витратами і міжбюджетними трансферами, підвищенням відповідальності органів місцевого самоврядування за розвиток територіальних утворень.

Наведені дослідження імперативів концепту фіскальної децентралізації проілюстровано на *рис. 1*:

- ✦ відповідно до теорій першого покоління виокремлено імператив щодо провідної ролі центрального уряду в макроекономічній політиці стабілізації, перерозподілі доходів і наданні національних суспільних благ, у той час як органи місцевого самоврядування мають забезпечити потреби територіальних громад;
- ✦ відповідно до теорій другого покоління – зосередження на міжбюджетних відносинах, інформаційних проблемах між різними рівнями влади, проблемах морального, політичного та етнічного характеру територіальних утворень;
- ✦ відповідно до інституційних теорій фіскальної децентралізації – створення сильних ефективних інститутів на всіх урядових рівнях, підвищення демократичної участі в процесі прийняття рішень, що сприяє розвитку більшої прозорості дій влади, подолання корупції.

Лише комплексне врахування означених імперативів дозволить Україні провести ефективну політику фіскальної децентралізації, забезпечивши скорочення державного та субнаціональних боргів та підвищення рівня життя населення.

На наш погляд, проблеми фіскальної децентралізації в Україні пов'язані з відсутністю готовності центральної влади відмовитися від низки своїх повноважень на користь набуття самостійності місцевим самоврядуванням та своєчасністю створення відповідної правової бази. З іншого боку, і територіальні громади наразі не є готовими до більш широкої фіскальної децентралізації. Тому основне завдання для формування ефективного державного управління в галузі фіскальної політики в Україні полягає у зміцненні політичної волі та управлінських аспектів в підтримку децентралізації.

Технічні проблеми в ході здійснення фіскальної децентралізації відносяться, перш за все, до дисбалансу між різними її аспектами:

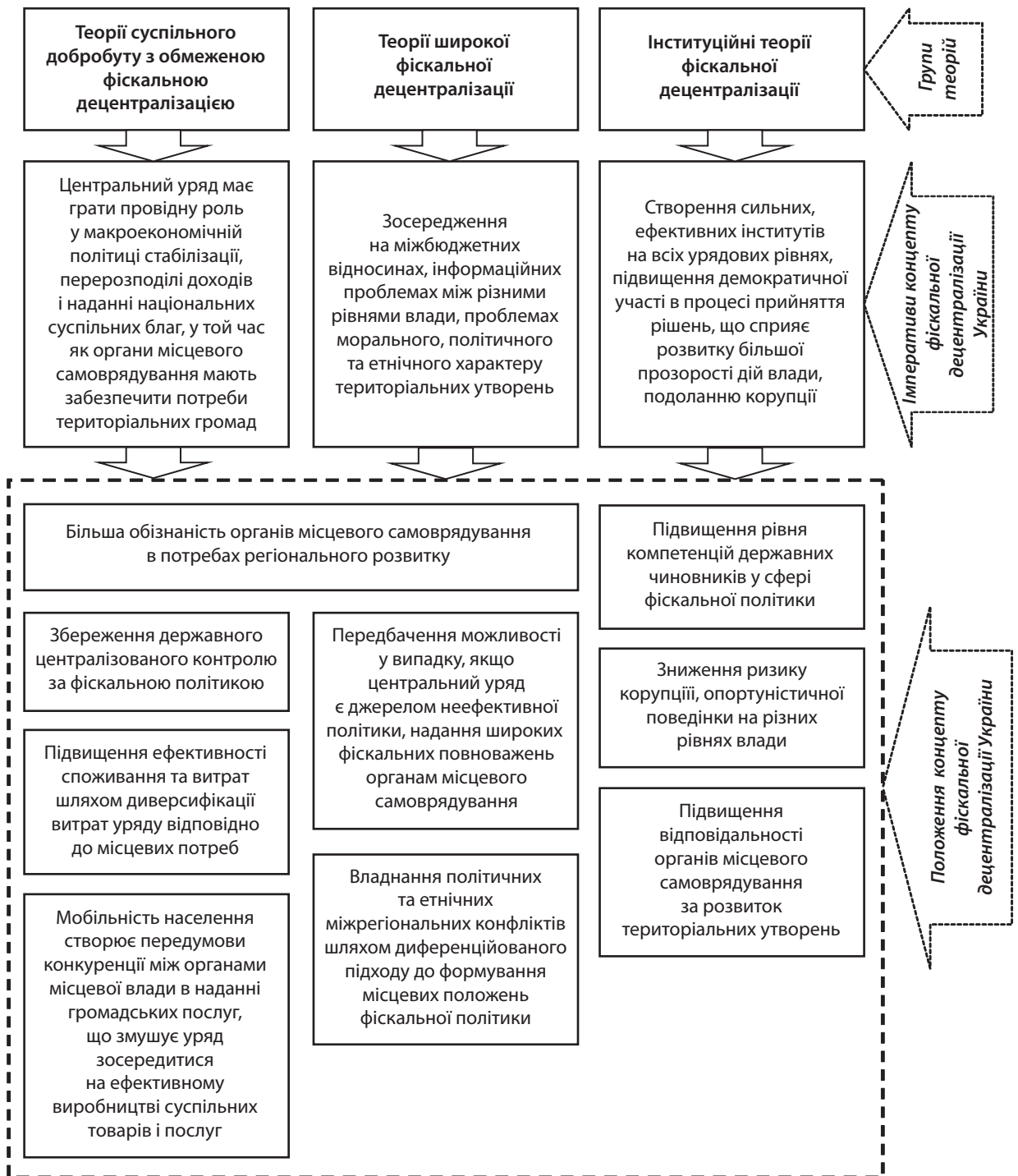

Рис. 1. Імперативи концепту фіскальної децентралізації України

Джерело: систематизовано за [1–22].

- ✦ покладання функцій фінансування місцевих потреб на органи місцевого самоврядування повинні бути супроводжені підвищенням відповідальності перед своїми виборцями та центральним урядом;
- ✦ належним чином обумовлена структура витрат на місцевому рівні має бути забезпечена відповідними джерелами надходжень, диференційованими за регіональними особливостями, але в межах єдиної системи оподаткування;
- ✦ розвитку потребує система моніторингу та контролю з боку центрального уряду за надходженнями та видатками субнаціональних урядів. Усунення даних дисбалансів бачиться у створенні комплексної інституційної основи фіскальної децентралізації в Україні.

ВИСНОВКИ

У той час, як характер і ступінь фіскальної децентралізації в Україні до теперішнього часу були сформовані

вані значною мірою політичними реаліями, її ефективність залежить від інституційного дизайну і потенціалу на всіх рівнях управління. Тому для детермінантів економічного розвитку України, враховуючи її сучасний економіко-політичний стан, доцільним бачиться застосування імперативів концепту фіскальної децентралізації першого покоління з урахуванням положень теорій фіскальної децентралізації, що спрямовані на економічне зростання держави через інституційні засади. Доведено, що для України в умовах децентралізації влади необхідним є поєднання зусиль, спрямованих на досягнення макроекономічної стабілізації, владання політичних та етнічних міжрегіональних конфліктів, підвищення рівня компетенцій державних чиновників, зниження ризику корупції та опортуністичної поведінки на різних рівнях влади при збереженні контролю над державними витратами і міжбюджетними трансферами, підвищенням відповідальності органів місцевого самоврядування за розвиток територіальних утворень.

Успішне здійснення фіскальної децентралізації в Україні вимагає наявності комплексної інституційної основи, що має стати перспективою подальших досліджень. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Tiebout C. M.** A pure theory of local expenditures. *The Journal of Political Economy*. 1956. No. 64 (5). P. 416–424.
2. **Davoodi H., Zou H. F.** Fiscal decentralization and economic growth: A cross-country study. *Journal of Urban Economics*. 1998. No. 43. P. 244–257.
3. **Altunbas Y., Thornton J.** Fiscal decentralization and governance. *Public Finance Review*. 2012. Vol. 40, No. 1. P. 66–85.
4. **Baldersheim H.** Decentralisation in Practice. European patterns and experiences/Ministry of Public Administration and Local Self, 2009. URL: http://www.undp.org/content/dam/serbia/Publications%20and%20reports/English/UNDP_SRB_Decentralisation_in_practice-European_Patterns_and_Experiences.pdf
5. **Baskaran T., Feld L. P., Schnellenbach J.** Fiscal Federalism, Decentralization, and Economic Growth: A Meta-Analysis. *Economic Inquiry*. 2016. Vol. 54, No. (3). P. 1445–1463.
6. **Buehn A., Lessman C., Markwardt G.** Decentralization and the shadow economy: Oates meets Allingham-Sandmo. *Applied Economics*. 2013. Vol. 45, No. 18. P. 2567–2578.
7. **Dell'Anno R., Teobaldelli D.** Keeping both corruption and the shadow economy in check: the role of decentralization. *International Tax and Public Finance*. 2015. Vol. 22, No. 1. P. 1–40.
8. **Gemmell N., Kneller R., Sanz I.** Fiscal decentralization and economic growth: spending versus revenue decentralization. *Economic Inquiry*. 2013. Vol. 51, No. 4. P. 1915–1931.
9. **Ligthart J. E., Van Oudheusden P.** In government we trust: The role of fiscal decentralization. *European Journal of Political Economy*. 2015. No. 37. P. 116–128.
10. **Sow M., Razafimahefa I. F.** Fiscal Decentralization and the Efficiency of Public Service Delivery. *IMF Working Paper*. 2015. WP/15/59. 30 p.
11. **Єфремов Д. П.** Фіскальна федералізація України: можливості та загрози. *Регіональна економіка та управління*. Донецьк. 2014. № 2. С. 81–84.
12. **Кічурчак М. В.** Тенденції та перспективи розвитку фіскальної децентралізації в практиці відтворення суспільних благ в Україні. *Економічний форум*. 2016. № 3. С. 272–280.
13. **Руденко І. В.** Фіскальна децентралізація: моделі, перспективи, ризики. *Економіка. Фінанси. Право*. 2014. № 6. С. 16–22.
14. **Oates Wallace E.** Toward A Second-Generation Theory of Fiscal Federalism. *International Tax and Public Finance*. 2005. Vol. 12. P. 349–373.

15. **Samuelson P. A.** Diagrammatic Exposition of a Theory of Public Expenditure. *Review of Economics and Statistics*. 1955. No. 37. P. 350–356.

16. **Arrow K. J.** The Organization of Economic Activity: Issues Pertinent to the Choice of Market Versus Nonmarket Allocation // *Public Expenditure and Policy Analysis*/R. H. Haveman, J. Margolis (eds.). Chicago, Rand MacNally College Publishing Company, 1970. P. 67–81.

17. **Musgrave R. A.** The Theory of Public Finance. New York: McGraw-Hill, 1959. 628 p.

18. **Weingast B.** The economic role of political institutions: Market-preserving federalism and economic growth. *Journal of Law, Economics and Organization*. 1995. No. 11. P. 1–31.

19. **McKinnon R.** Market-preserving fiscal federalism in the American Monetary Union // *Macroeconomic Dimensions of Public Finance: Essays in Honour of Vito Tanzi*/M. Blejer, T. Ter-Minassian (eds.). London: Routledge, 1997. P. 73–93.

20. **Rodden J., Eskeland G., Litvack J.** Fiscal decentralization and the challenge of hard budget constraints. Cambridge, Mass.: MIT Press, 2003. 487 p.

21. **Rodríguez-Pose A., Gill N.** On the «economic dividend» of devolution. *Regional Studies*. 2005. Vol. 39, No. 4. P. 405–420.

22. **Dabla-Norris E.** The challenge of fiscal decentralization in transition countries. *Comparative Economic Studies*. 2006. No. 48. P. 100–131.

REFERENCES

- Altunbas, Y., and Thornton, J. "Fiscal decentralization and governance". *Public Finance Review*. Vol. 40, no. 1 (2012): 66–85.
- Arrow, K. J. "The Organization of Economic Activity: Issues Pertinent to the Choice of Market Versus Nonmarket Allocation". In *Public Expenditure and Policy Analysis*, 67–81. Chicago: Rand MacNally College Publishing Company, 1970.
- Baldersheim, H. "Decentralisation in Practice. European patterns and experiences". http://www.undp.org/content/dam/serbia/Publications%20and%20reports/English/UNDP_SRB_Decentralisation_in_practice-European_Patterns_and_Experiences.pdf
- Baskaran, T., Feld, L. P., and Schnellenbach, J. "Fiscal Federalism, Decentralization, and Economic Growth: A Meta-Analysis". *Economic Inquiry*. Vol. 54, no. 3 (2016): 1445–1463.
- Buehn, A., Lessman, C., and Markwardt, G. "Decentralization and the shadow economy: Oates meets Allingham-Sandmo". *Applied Economics*. Vol. 45, no. 18 (2013): 2567–2578.
- Dell'Anno, R., and Teobaldelli, D. "Keeping both corruption and the shadow economy in check: the role of decentralization". *International Tax and Public Finance*. Vol. 22, no. 1 (2015): 1–40.
- Davoodi, H., and Zou, H. F. "Fiscal decentralization and economic growth: A cross-country study". *Journal of Urban Economics*, no. 43 (1998): 244–257.
- Dabla-Norris, E. "The challenge of fiscal decentralization in transition countries". *Comparative Economic Studies*, no. 48 (2006): 100–131.
- Gemmell, N., Kneller, R., and Sanz, I. "Fiscal decentralization and economic growth: spending versus revenue decentralization". *Economic Inquiry*. Vol. 51, no. 4 (2013): 1915–1931.
- Kichurchak, M. V. "Tendentsii ta perspektyvy rozvytku fiskalnoi detsentralizatsii v praktytsi vidtvorennia suspilnykh blah v Ukraini" [Trends and prospects of fiscal decentralization in practice of reproduction of public goods in Ukraine]. *Ekonomichnyi forum*, no. 3 (2016): 272–280.
- Ligthart, J. E., and Van Oudheusden, P. "In government we trust: The role of fiscal decentralization". *European Journal of Political Economy*, no. 37 (2015): 116–128.
- Musgrave, R. A. *The Theory of Public Finance*. New York: McGraw-Hill, 1959.
- McKinnon, R. "Market-preserving fiscal federalism in the American Monetary Union". In *Macroeconomic Dimensions of Public Finance: Essays in Honour of Vito Tanzi*, 73–93. London: Routledge, 1997.
- Oates Wallace, E. "Toward A Second-Generation Theory of Fiscal Federalism". *International Tax and Public Finance*. Vol. 12 (2005): 349–373.

Rudenko, I. V. "Fiskalna detsentralizatsiia: modeli, perspektyvy, ryzyky" [Fiscal decentralization: models, prospects, risks]. *Ekonomika. Finansy. Pravo*, no. 6 (2014): 16-22.

Rodden, J., Eskeland, G., and Litvack, J. *Fiscal decentralization and the challenge of hard budget constraints*. Cambridge, Mass.: MIT Press, 2003.

Rodriguez-Pose, A., and Gill, N. "On the «economic dividend» of devolution". *Regional Studies*. Vol. 39, no. 4 (2005): 405-420.

Samuelson, P. A. "Diagrammatic Exposition of a Theory of Public Expenditure" *Review of Economics and Statistics*, no. 37 (1955): 350-356.

Sow, M., and Razafimahefa, I. F. "Fiscal Decentralization and the Efficiency of Public Service Delivery". *IMF Working Paper*, WP/15/59 (2015).

Tiebout, C. M. "A pure theory of local expenditures". *The Journal of Political Economy*, no. 64(5) (1956): 416-424.

Weingast, B. "The economic role of political institutions: Market-preserving federalism and economic growth". *Journal of Law, Economics and Organization*, no. 11 (1995): 1-31.

Yefremov, D. P. "Fiskalna federalizatsiia Ukrainy: mozhlyvosti ta zahrozy" [Fiscal federalization of Ukraine: opportunities and threats]. *Rehionalna ekonomika ta upravlinnia*, no. 2 (2014): 81-84.

УДК 336.71:336.76

РОЗВИТОК ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ СКЛАДОВИХ ІНФРАСТРУКТУРНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ФІНАНСОВОГО РИНКУ

© 2016 ЧУНИЦЬКА І. І.

УДК 336.71:336.76

Чуницька І. І. Розвиток організаційної та інформаційної складових інфраструктурного потенціалу фінансового ринку

Стаття присвячена проблемам розвитку організаційної та інформаційної складових інфраструктурного потенціалу фінансового ринку, виявленню проблеми та обґрунтуванню шляхів їх подолання. Організаційна складова відповідає за збалансування попиту і пропозиції на ресурси фінансового ринку. Інформаційна складова відображає ступінь доступності та прозорості інформації про учасників фінансового ринку. Розвиток організаційної складової інфраструктурного потенціалу фінансового ринку характеризується позитивними тенденціями, однак він не здатний самостійно забезпечити реалізацію потенціалу фінансового ринку. Інформаційна складова потребує активнішого розвитку в частині забезпечення більш повного розкриття інформації про учасників фінансового ринку та про діяльність регулятора. Зокрема необхідно забезпечити доступність і прозорість інформації про порушення на фінансовому ринку та про заходи, вжиті щодо їх попередження у майбутньому. Координація розвитку організаційної та інформаційної складової фінансового ринку є підґрунтям стабільного економічного розвитку.

Ключові слова: фінансовий ринок, інфраструктурний потенціал фінансового ринку, інформаційна складова, організаційна складова, прозорість інформації.

Рис.: 4. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 14.

Чуницька Ірина Іванівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансових ринків, Університет державної фіскальної служби України (вул. Університетська, 31, Ірпінь, Київська область, 08201, Україна)

E-mail: ichunitskaya@mail.ru

УДК 336.71:336.76

Чуницька І. І. Развитие организационной и информационной составляющих инфраструктурного потенциала финансового рынка
Статья посвящена проблемам развития организационной и информационной составляющих инфраструктурного потенциала финансового рынка, выявлению проблем и обоснованию путей их преодоления. Организационная составляющая отвечает за сбалансирование спроса и предложения на ресурсы финансового рынка. Информационная составляющая отражает степень доступности и прозрачности информации об участниках рынка. Развитие организационной составляющей инфраструктурного потенциала рынка характеризуется положительными тенденциями, однако этого не достаточно для реализации потенциала финансового рынка. Информационная составляющая требует активного развития в части обеспечения более полного раскрытия информации об участниках рынка и о деятельности регулятора. В частности, необходимо обеспечить доступность и прозрачность информации о нарушениях на финансовом рынке и о мерах, принятых по их предупреждению в будущем. Координация развития организационной и информационной составляющей финансового рынка является основой стабильного экономического развития.

Ключевые слова: финансовый рынок, инфраструктурный потенциал финансового рынка, информационная составляющая, организационная составляющая, прозрачность информации.

Рис.: 4. **Табл.:** 1. **Библ.:** 14.

Чуницька Ірина Іванівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансових ринків, Університет державної фіскальної служби України (вул. Університетська, 31, Ірпінь, Київська область, 08201, Україна)

E-mail: ichunitskaya@mail.ru

UDC 336.71:336.76

Chunitska I. I. The Development of Both the Organizational and Information Components of the Infrastructure Potential of Financial Market
The article is concerned with problems of development of both the organizational and the information components of the infrastructure potential of financial market, identifying problems and substantiating ways to overcome them. The organizational component is responsible for balancing supply and demand on the resources of financial market. The information component reflects the grade of availability and transparency of information about participants of the market. Development of the organizational component of the infrastructural potential of the market is characterized by positive trends, however, it is insufficient to implement the potential of financial market. The information component requires active development in order to ensure fuller disclosure of information about the market participants and activities of the regulator. In particular, it is necessary to ensure both the availability and the transparency of information about violations in the financial market, and on the measures taken to prevent them in the future. Coordination of development of both the organizational and the information component of financial market is the basis for a stable economic development.

Keywords: financial market, infrastructure potential of financial market, information component, organizational component, transparency of information.

Fig.: 4. **Tbl.:** 1. **Bibl.:** 14.

Chunitska Iryna I. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Financial Markets, The University of the State Fiscal Service of Ukraine (31 Universytetska Str., Irpin, Kyiv region, 08201, Ukraine)
E-mail: ichunitskaya@mail.ru